

GOL KOMMUNE

Det kongelige olje- og energidepartement
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

MELDING OM VEDTAK

Vår ref.	Arkivkode	Dykkar ref.	Dato
04/02334-005/LL	S00 &13		21.02.2005

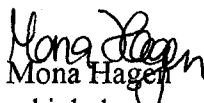
HØYRING - NOU 2004: 26 HEIMFALL

Formannskapet behandle i møte 17.02.2005 sak 0007/05. Det vart gjort slikt vedtak:

1. Forholdet til EØS-avtalen og ESA må avklares før departementet overhode foreslår endringer i hjemfallsinstituttet.
- 2.
3. Dersom EØS-avtalen betinger endringer, går Gol kommune inn for mindretallets transaksjonsmodell med de begrunnelser som er gitt i NOU-en.

Vedlagt følger samlet saksframstilling.

Med venleg helsing
Gol kommune,
sekretariatet

Mona Hagen
arkivleder

Gol kommune
SAMLA SAKSFRAMSTILLING
MØTEBOK

Saksnr.: 0007/05

Arkivsaksnr: 04/02334

Arkivkode: S00 &13

Saksbehandlar: Lornts Letnes

Saksnr.: Utval:
0007/05 Formannskapet

Møtedato:
17.02.2005

HØYRING - NOU 2004: 26 HEIMFALL

Generelle saksopplysningar:
Politisk behandling i: Formannskapet
Vedtaksorgan: Formannskapet

Saksdokument:
1 NOU 2004: 26 Hjemfall
2 KS 29 des 2004

Dokument nr. 2 fylgjer som vedlegg.

Saksopplysningar:

Olje – og energidepartementet har sendt ut NOU 2004: 26 Hjemfall til høring med frist 1 mars.

Høringsuttalelsen behandles derfor kun i formannskapet.

NOUen er meget omfangrik og detaljert, og behandler en rekke spørsmål av økonomiske, lovmessige og EØS-relaterte spørsmål. I det etterfølgende er det tatt utgangspunkt i kun de aller viktigste spørsmålene som er utredet.

Vannkraftproduksjonen i Norge eies i dag slik:

- ◆ 42.5 % kommuner og fylkeskommuner
- ◆ 45.5 % av staten
- ◆ 6.5 % av private med konsesjon før 1909
- ◆ 5.5 % av private med konsesjon etter 1909

I dagens lovgivning er det bare verk eid av private med konsesjon etter 1909 som har hjemfall til staten 60 år etter at konsesjon er gitt.

Flertallet i utvalget går inn for:

- Alle verk over 4000 naturhestekrefter med konsesjon etter 1909 hjemfaller til staten etter 75 år
- Tidspunktet fra når tidsfristen løper er ved vedtakelse av loven.
- 1/3 av verdien eller eierandel ved hjemfall skal tilfalle vertskommunen og en større region etter en fastsatt fordelingsnøkkel.

Mindretallet (LO, LVK og KS) går inn for:

- Hjemfall utløses ved omsetning av verk 60 år etter omsetningstidspunktet.
- Ved konsesjonspliktig ny eier gis ny konsesjon på 60 år.
- Terskel for utløsning av ny konsesjon settes lavt.
- Kommunesammenslutninger skal ikke utløse krav om ny konsesjon.
- Mulighet for dispensasjon etter visse kriterier.

Alternativt foreslår midretallet:

- Hjemfall til staten for offentlige verk etter 60 år.
- Lovfestet rett til en del av anlegget eller dets verdi eller erstatning på 45 % av verdien på hjemfallstidspunktet.
- Vertskommune og fylkeskommune får 1/3 av verdien

Overordna plan:

Miljøkonsekvensar:

Økonomi:

Vurdering:

Denne saken gjelder fremtidig eierskap av norsk vannkraftindustri. Det er både eierskap til naturressursen som vassdragene er, og eierskapet til infrastrukturen, energiproduksjonen. Hensynene til offentlig eierskap og kontroll, like konkuransvilkår og til de som tvinges til å avstå sine anlegg til staten må veie tungt i avgjørelsen.

Private verk etter 1909 har i dag hjemfall. De fleste utløper fram til 2030. Det er noe forunderlig at ordningen som i dag gjelder for 5.5 % av produksjonen skal være retningsgivende for nytt lovverk. Ved flertallets forslag vil disse få automatisk forlengelse på 50 år dersom loven vedas i år. Det vil si en betydelig utilsiktet inntektsmulighet på flere milliarder kroner i disse årene. Samtidig vil verk eid av kommuner og fylkeskommuner få en årlig verdiforringelse ned til null i 2080. Det vil måtte føre til storstilt salg av disse verken så tidlig som mulig for å oppnå best mulig pris. Samtidig vil ny eier ikke bli underlagt hjemfall etter nye 60 år. Statkraft har ikke anledning etter konkuranseloven til å eie mer vannkraft i Norge. Alternative kjøpere kan være et nytt statlig selskap, eksisterende private selskaper, et nytt landsomfattende kommunalt/fylkeskommunalt selskap eller utenlandske aktører.

Det er enighet i utvalget om at hjemkommunen til verkene skal ha rett til kompensasjon ved hjemfall.

Dersom Hemsil II med midlere kraftproduksjon på 518 GWh blir undergitt hjemfall, vil Gol kommunes verdi av hjemfallet bli slik:

- Av de første 250 GWh 1/3 (33 %)
- Av de neste 250 GWh 1/10 (10 %)
- Av de siste 18 GWh 1/20 (5 %)

1/3 skal tilfalle kommune/fylkeskommune. I dette eksemplet skal $518/3 = 172.6$ GWh fordeles med

109.23 GWh til kommunen, og 63.37 GWh til fylkeskommunen eller et annet regionalt ledd.

Energilovgivningen har hatt og bør ha svært langsiktig perspektiv. Det er ingenting som påviser at kommuner og fylkeskommuner har vært uansvarlige eiere så langt. Ønsket om å bygge ut mer vannkraft har heller vært større lokalt enn det sentrale myndigheter har godkjent. Ønsket om lokal kontroll med ressursene har ført til at omsetningen av kraftverk er liten dersom en ser bort fra fusjonerings. Verdien og handlefriheten lokalt vil med flertallets forslag overføres samtidig til staten, det vil si sentraliseres, eller selges ut fra lokalsamfunnene relativt raskt.

Forholdet til EU-direktivene og ESA er ikke fullgodt utredet, det er fortsatt uklart om vasskraftindustrien omfattes av EØS-avtalen. Dette må klargjøres før Stortinget inviteres til å endre dagens lovgivning på området.

Konklusjon:

Isolert til Hemsil II bør Gol kommune gå inn for flertallets forslag om hjemfall av også offentlige verk etter 75 år, da det vil kunne tilføre kommunen verdier tilsvarende årlig forbruk av elektrisk kraft innen kommunen.

Ser en imidlertid langsiktig i et nasjonalt perspektiv, må kommunen gå inn for mindretallets forslag.

Gol, 2005-01-12

Lornts Letnes
Rådmann

Merknader og vurdering fra ordfører/utvalsleiar:

Framlegg til vedtak:

1. Forholdet til EØS-avtalen og ESA må avklares før departementet overhode foreslår endringer i hjemfallsinstituttet.
2. Dersom EØS-avtalen betinger endringer, går Gol kommune inn for mindretallets transaksjonsmodell med de begrunnelser som er gitt i NOU-en.

Gol, 2005-01-12

Jan Halvard Brekko
Ordfører

Formannskapet behandla saka den 17.02.2005, saksnr. 0007/05**Behandling:**

Hallvor Lilleslett (V) foreslo slik uttale:

HEIMFALLSRETTE EIT FELLES GODE.

Gol kommune vil stå fast på den fulle heimfallsretten til norske vassfall.

Heimfallsretten har i snart 100 år vore den viktigaste reisakpen i forvaltningen av norske vasskraftressursar. Norske fallrettar har vore skjerna for spekulative oppkjøp. Såleis har dei kunne vore nytta i ei planlagt utbygging av infrastrukture i heile landet.

Heimfallsretten gjeld i dag berre privateigde kraftverk. Kommunalt eller fylkeskommunalt eigde kraftverk fell utanom. Etter EØS-reglane er dette forskjellsbehandling av offentlege og private aktørar.

Gol kommune går mot ei slik avstumping av denne retten.

Eigedomsretten til vasskraftressursane er eit fellesgode og skal ikkje leggjast ut på ein marknad verken heilt eller delvis. Gol kommune går difor primært imot å endre heimfallsretten til også å gjelde kommunale og fylkeskommunale kraftverk. Det bør ikkje kunne setjast krav om heimfall av slike rettar frå ein del av det offentlege til ein annan!

Av dei framlagde forslaga frå Heimfallutvalet, er forslaget frå mindretalet som tilrår den såkalla transaksjonsmodellen, emst i pakt med Gol kommune sitt syn.

Ved *prøvevotering* mellom H. Lilleslett og ordføraren sitt framlegg vart det fleirtal på fire for ordførarens framlegg. Lilleslett trekte sitt forslag frå endeleg votering.

Framlegget frå ordføraren vart deretter samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Forholdet til EØS-avtalen og ESA må avklares før departementet overhode foreslår endringer i hjemfallsinstituttet.
2. Dersom EØS-avtalen betinger endringer, går Gol kommune inn for mindretallets transaksjonsmodell med de begrunnelser som er gitt i NOU-en.